

К И И Е В

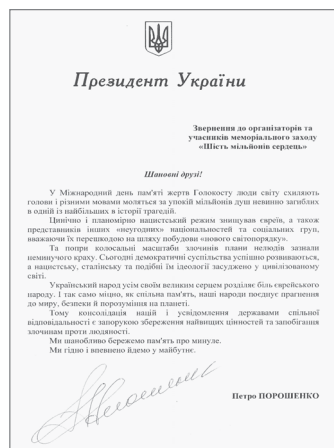
еврейський

№1-2 (222-223)

ЯНВАРЬ-ФЕВРАЛЬ, 2019
ТЕВЕТ-ШВАТ-АДАР, 5779

Меморіальна церемонія "Шість мільйонів сердець"

30 січня 2019 р. у Києві в Колонній залі Київської міської державної адміністрації відбулася Меморіальна церемонія "Шість мільйонів сердець", присвячена Міжнародному дню пам'яті жертв Голокосту.

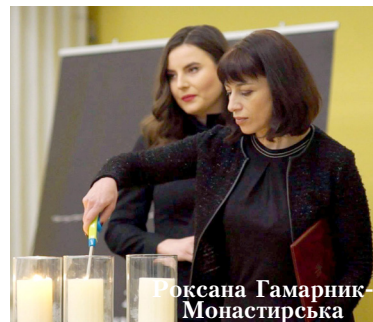

На церемонії, що стала знаковою подією Всеукраїнської акції вшанування жертв Голокосту, були присутні державні діячі України, представники державних органів влади, глави дипломатичних представництв, народні депутати України, релігійні та громадські діячі, журналісти.

Всеукраїнська акція "Шість мільйонів сердець", що започаткована Президентом Єврейського форуму Аркадієм Монастирським, продовжує крокувати Україною, на жаль, уже без нього, але – з НИМ. Пам'ять про нього – у продовженні його справ.

республіки Німеччина в Україні пана Ернста Райхеля та представників дипломатичного корпусу, які працюють в Україні та були присутні на заході. З окремою промовою виступили пан Ернст Райхель, Посол Сполучених Штатів Америки в Україні пані Марі Л. Йованович та Посол Австрійської республіки в Україні пані Герміне Поппеллер.

До церемонії запалювання пам'ятних меморіальних свічок також приєдналися: керівник політичного відділу і відділу дипломатичної служби Посольства Канади в Україні пан Руслан Кац, Посол Французької республіки в Україні пані Ізабель Дюмон, Посол Республіки Італія в Україні пан Давіде Ла Чечелія, Координатор системи ООН в Україні пані Оснат Лубрані, Посол Угорщини в Україні пан Іштван Ійдарято, Посол Латвійської республіки в Україні пан Юріс Пойканс, Посол Литовської республіки в Україні пан Маріус Януконіс, Посол Румунії в Україні пан Кристіан-Леон Цуркану, Посол Словацької Республіки в Україні пан Марек Шафін, Посол Республіки Молдова в Україні пан Руслан Болбочан, Перший секретар Посольства Республіки Білорусь в Україні пан Андрій Губкін, Радник Посольства Держави Ізраїль в Україні пан Фелікс Гурвич, співробітник консульсько-правового відділу Посольства ФРН в Україні пан Себастьян Ортнер; дипломат, співробітник політичного відділу Посольства США в Україні пані Бріан Хейт, тимчасово керуючий Посольством Республіки Болгарія в Україні пані Стояна Русінова, тимчасово повірений у справах і Консул Посольства Королівства Бельгія в Україні пан Гвідо Граувельс, Радник Посольства Королівства Норвегія в Україні пан Фредерік Артур, Перший секретар з політичних питань посольства Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні пані Кейт Давенпорт та заступник Надзвичайного і Повноважного Посла Чеської Республіки в Україні пан Роман Красніцкий.

Почалася Меморіальна церемонія музичною композицією у виконанні лауреатів міжнародних та національних конкурсів – відомого українського струнного квартету "Кордес" ("Cordes") у складі Анастасії Шипак, Ольги Понамарьової, Ірини Польової та Олени Яворської.

Після оголошення хвилини мовчання, було зачитано лист-звернення Президента України П.О. Порошенка до організаторів та учасників Меморіальної церемонії "Шість мільйонів сердець".

Запалювання 6 символічних меморіальних свічок розпочалося виступом від імені держави та народу України директора департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України – Юраша Андрія Васильовича.

Для запалювання Другої свічі від імені міста Києва, Київської міської ради, Київської міської державної адміністрації, з промовою виступив заступник голови Київської міської державної адміністрації – Мондриївський Валентин Миколайович.

Третю свічу, від імені держави і народу Ізраїлю, запалив Надзвичайний та Повноважний посол Держави Ізраїль в Україні

пан Джоель Ліон. Після промови прозвучала молитва "Кадіш" у виконанні Посла.

На згадку про шість мільйонів загиблих євреїв була прочитана Поминальна молитва рабином Рафаелем Рутманом.

Для запалювання Четвертої свічі, від імені держав світу, було запрошено Надзвичайного і Повноважного Посла Федеративної

республіки Німеччина в Україні пана Ернста Райхеля та представників дипломатичного корпусу, які працюють в Україні та були присутні на заході. З окремою промовою виступили пан Ернст Райхель, Посол Сполучених Штатів Америки в Україні пані Марі Л. Йованович та Посол Австрійської республіки в Україні пані Герміне Поппеллер.

Для запалювання П'ятої свічі, від імені недержавних організацій України, які на цій церемонії разом з євреями репрезентують більш ніж 100 етносів України, було запрошено організатора Всеукраїнської акції "Шість мільйонів сердець", Президента Єврейського форуму України Роксану Гамарник-Монастирську,

27 ЯНВАРЯ – МЕЖДУНАРОДНИЙ ДЕНЬ ПАМ'ЯТИ ЖЕРТВ ГОЛОКОСТА

Меморіальна церемонія "Шість мільйонів сердець"

Президента Асамблеї національностей України Ровшана Тагієва та Головного рабина України громад прогресивного юдаїзму Олександра Духовного. Роксана Гамарник-Монастирська розповіла про трагічні сторінки українського єврейства і про Всеукраїнську акцію, присвячену пам'яті жертв Голокосту. Після виступів Роксана Гамарник-Монастирська запалила велику свічу, Ровшан Тагієв та Олександр Духовний також запалили пам'ятні меморіальні свічки.

Ровшан Тагієв, Роксана Гамарник-Монастирська та Олександр Духовний

Шосту свічу, від імені Праведників народів світу та врятованих ними євреїв, після пронизливих виступів разом запалили пані Софія Ярова – Голова асоціації Праведників та Борис Забарко – Голова асоціації колишніх в'язнів гетто та концтаборів, один з тих, хто вижив.

До запалення меморіальних символічних свічок, після виступу Тетяни Абович – директора київського "ГІЛЕЛЮ", приєдналися діти представників молодіжних єврейських організацій ЦОФІМ, ГІЛЕЛЬ та Шиурей-Тора Любавіч.

У день проведення церемонії "Шість мільйонів сердець", День скорботи і пам'яті, всі присутні у Колонній залі КМДА приєдналися до загальної акції печалі й співчуття болю та втратам, ім'я якої Голокост.

Це страшне і нелюдське явище, яке призвело до цинічного винищення практично однієї третини євреїв, а також незліченної

кількості представників інших етнічних спільнот, породжене ненавистю і фанатизмом, зятим расизмом і упередженістю – не повинне повторитись!

Церемонія завершилася спектаклем "Щоденник Анни Франк", котрий був створений за ініціативою Єврейського форуму і за підтримки Дому Анни Франк у 2008 році.

Хореограф вистави – заслужена артистка України Алла Рубіна. Виконавці – колектив полтавської школи "Паросток".

Меморіальна церемонія була організована Єврейським форумом України за підтримки Єврейського фонду в Україні, Асамблеї національностей України та Київської міської державної адміністрації.

Прес-служба Єврейського форуму України

Колектив полтавської школи "Паросток"

В УКРАЇНІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВ ГОЛОКОСТУ

Чернівці

27 січня на території Чернівецького обласного єврейського благодійного фонду "Хесед Шушана", з нагоди Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту, зібралися представники крайової влади Буковини та єврейської громади краю, повідомляє прес-служба ОДА.

Голокост – це трагедія єврейського народу, яка забрала близько 6 мільйонів невинних життів. Знищені долі, роз'єднані родини – це надто жорстокий урок історії, який потрібно пам'ятати для того, щоб запобігти повторення трагедії.

Заступник голови – керівник апарату обласної державної адміністрації Руслан Сенчук, виступаючи із промовою, зазначив, що українці також пережили геноцид у 1932-1933 та 1946-1947 роках, і в цьому виявляються спільні пережи-

вання наших народів – страшне горе та тортури не змогли зламати силу духа, ми повстали з руїн і далі продовжуємо свій шлях.

"Про Голокост потрібно говорити, це запорака того, що пам'ять про цей страшний злочин буде збережено не тільки як частину історії, а як урок та попередження для наступних поколінь", – зауважив посадовець.

Голова єврейської громади в Чернівецькій області, директор обласного єврейського благодійного фонду "Хесед Шушана" Леонід Фукс розповів про трагічні події Голокосту саме в нашій області. "Під час цієї страшної трагедії люди виявляли як негативні, так і позитивні якості. Священик та громада села Іспас Вижницького району не допустили кривавої розправи над євреями, на противагу сусіднім селам, і зберегли життя 15-ти єврейським родинам. Міжнародний фонд толерантності, який досліджує історію Голокосту в різних країнах світу, ініціював встановлення в Іспасі пам'ятника "колективним праведникам". Також мер Чернівців Траян Попович зумів зберегти життя близько 15 тисячам євреїв", – розповів Леонід Фукс.

За матеріалами bukinfo.com.ua

Коломия

27 січня, у місті Коломия, на площі біля пам'ятного знаку жертвам фашизму по вулиці Івана Мазепи, відбувся мітинг-реквієм до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту.

На заході були присутні представники єврейської громади міста та керівник управління культури Коломийської міської ради Уляна Мандрусак.

З промовою виступив голова єврейської громади міста Коломії Яків Заліщикер, повідомляють у прес-службі Коломийської міської ради.

Присутні поклали квіти до підніжжя пам'ятного знаку, та вшанували жертв Голокосту хвилиною мовчання.

За матеріалами gk-press.if.ua

Львів

27 січня у Львові вшанували жертв Голокосту.

2005 року Генеральна асамблея ООН ухвалила резолюцію, що проголосила 27 січня Міжнародним днем пам'яті жертв Голокосту. Україна долучилася до відзначення цього дня у 2012 році.

У Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту у Львові десятки людей зібрались на віче біля пам'ятника жертвам львівського гетто і на місці Янівського концтабору, де загинули тисячі євреїв.

До пам'ятних місць люди поклали квіти і запалили лампадки.

Представник Центру дослідження юдаїки Мейлах Шейхет наголосив: "Голокост деморалізував світ, дискваліфікуючи всі стандарти моралі, подаровані світу всемогутнім творцем. Якби не німецький нацизм, то Голокост би не стався".

Halyna Tereshchuk

Дніпро

27 січня в Дніпрі, в Музеї "Пам'ять єврейського народу та Голокост в Україні", відбулось вшанування пам'яті жертв Голокосту.

У церемонії запалення свічок пам'яті взяли участь представники влади, дипломатичних установ Ізраїлю та Німеччини, громадські діячі, історики, члени єврейської громади.

За даними істориків, у роки Голокосту від рук нацистів загинуло 6 мільйонів євреїв.

Зокрема, в Дніпрі було знищено понад 11 тисяч євреїв. Їх масово розстрілювали в балці, яку називають місцевим "Бабиним Яром".

Учасники церемонії також згадали про "праведників народів світу" – людей, які з ризиком для життя рятували євреїв у роки Другої світової війни, і спротив самих євреїв.

"Ми маємо говорити не тільки про знищення, а й про опір, у тому числі єврейського народу: повстання в гетто і

А львів'янка Ельжбета Ліхтман, рідні якої пережили Голокост, розповіла: "Моя мама з 1941-го по вересень 1942 року була Львові, в гетто, потім виїхала у Польщу. Мама моя вижила. Через ту браму гетто перейти, це означало, що хтось вже не повернеться. Кожен день – це був жах. Вона мені весь час про це розповідала, з дитинства, приходили люди і плакали завжди. Я вдячна всім людям, які сюди приходять".

Львівське гетто існувало від листопада 1941-го до червня 1943 року в районі Замарстинова і Клепарова. Німецька окупаційна адміністрація утримувала там постійно близько 140 тисяч євреїв. У 1942 році німці почали готуватись до ліквідації гетто. Євреїв вивозили у табір смерті Белжець, що був на території Польщі, в Янівський концтабір або ж розстрілювали просто на території гетто.

Янівський концтабір був табором примусової праці для єврейських робітників. Його нацисти створили у жовтні 1941 року. За даними дослідників, у гетто і в Янівському концтаборі загинули понад 250 тисяч людей.

За матеріалами radiosvoboda.org

концтаборах, участь у бойових діях у лавах Червоної армії і Української повстанської армії, в підпіллі... Головний урок минулого – це те, що нормальні люди мають єднатись у боротьбі проти агресії", – зазначив директор музею, історик Ігор Щупак.

Своїми спогадами поділилась свідок подій Голокосту в Україні, голова Всеукраїнської організації малолітніх в'язнів гетто і концтаборів Фаїна Вакутинська. Її дитинство пройшло в селі Дзигівка на Вінниччині.

"Мені було 3-5 років, але багато чого я пам'ятаю. У нас було гетто. Містечко, де жили одні євреї. Воно було огорожене дротом. Поряд з нами була стайня, і мою маму й брата ганяли туди на роботу. Яюсь мама захворіла. Прийшов поліцай, вимагав, щоб вона пішла туди прибирати. Він вдарив маму прикладом по голові. Мама оглухла на все життя. Ми були дітьми і не розуміли, що з нами відбувається... Але наше завдання – пам'ятати це все", – сказала Фаїна Вакутинська.

Також у Дніпрі Ізраїльський культурний центр презентував документальний фільм "Діти Тегерана" – про унікальну історію порятунку 700 дітей із території окупованої Польщі та їхню подорож до Палестини взимку 1943 року. Стрічку представила продюсер Далія Гутман (Ізраїль).

За матеріалами radiosvoboda.org

Кропивницький

У Кропивницькому 27 січня відбувся мітинг-реквієм та покладання квітів до пам'ятного знаку жертвам Голокосту.

Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту щорічно відзначається 27 січня з 2005 р. Саме цього дня 1945 року радянська армія визволила в'язнів найбільшого нацистського табору смерті Аушвіц-Біркенау в Освенцимі.

Біля синагоги зібрались єврейська громада міста, представники влади, вірменської та болгарської громад, громадські активісти, передає кореспондент СBN.

Пам'ять загиблих вшанували хвилиною мовчання та молитвою за безвинні душі.

Як зазначив автор книги "За те що євреї" Василь Даценко, за чотири роки війни загинули понад півтора мільйона українських євреїв. Лише 100 тисяч вижили на окупованій території.

"Пам'ять про Голокост – це моральний компас нашої цивілізації. Ми повинні пам'ятати про ті жертви, який поніс народ, що вписав величезну сторінку у світову історію. Ми повинні пам'ятати про тих, хто творив зло, пам'ятати про тих, хто йому

протистояв", – зазначив Василь Даценко.

Він нагадав, що, за даними інституту Яд ва-Шем, встановлені імена більше 23 тисяч рятівників, яким присвоєно почесне звання "Праведник світу", 2272 з них жили в Україні, в тому числі 28 – на Кіровоградщині.

Головний редактор "Україна-Центр" Юхим Мармер подякував усім присутнім за розуміння важливості того, що відбувається.

"Відомий ізраїльський письменник Амос Oz зазначив, що 70-річне щеплення від трагедії Голокосту закінчилося. І ми бачимо, що так і є. Нацизм відроджується в багатьох країнах Європи. Але я думаю, що цивілізація стала розумнішою. І усвідомлює, до чого це призведе. Тому заклик, який звучить у цьому році на всіх заходах, присвячених пам'яті жертв Голокосту, короткий, конкретний і емний: "Ніколи знову", – заявив Юхим Мармер.

За матеріалами cbn.com.ua

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГОЛОКОСТУ

27 січня в Україні і світі відзначають Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту.

Цей День проголошений резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 1 листопада 2005 року, співавторами якої виступили 100 держав, в пам'ять про жертв нацистського терору під час Другої світової війни.

Україна на державному рівні приєдналася до відзначення цієї міжнародної дати у 2012 році (постанова Верховної Ради

Пам'ятник "За колючим дротом" (Сан-Франциско, США)

від 5 липня 2011р.), хоч і була однією з шести країн-ініціаторів прийняття ООНівського документа.

Дата 27 січня обрана не випадково: саме цього дня 1945 року війська 1-го Українського фронту звільнили в'язнів найбільшого гітлерівського концтабору смерті Аушвіц-Біркенау неподалік польського Освенціма.

Голокост з грецької перекладається як "всепалення" й означає систематичне переслідування і знищення (геноцид) євреїв нацистською Німеччиною і колабораціоністами протягом 1933-1945 років. У ширшому розумінні, голокост – систематичне гоніння і знищення людей за ознакою їхньої расової, етнічної, національної приналежності, сексуальної орієнтації або генетичного типу як неповноцінних, шкідливих.

Офіційно визнано, що до 6 мільйонів євреїв було вбито протягом Голокосту, з них від 2,2 до 2,5 мільйона – на території колишнього Радянського Союзу, значною мірою в Україні.

Як відомо, одразу після окупації України нацисти розгорнули широку мережу гетто (найбільшим було Львівське), а згодом почали масово розстрілювати єврейське населення. Одними з найбільших і найвідоміших були розстріли у Бабиному Яру в Києві, але знищення євреїв України було систематичним і повсюдним.

Світова спільнота цього дня не тільки згадує жертв людинонависницької політики, але й засвідчує прагнення до боротьби з антисемітизмом, расизмом та всіма іншими формами нетерпимості, які можуть призвести до цілеспрямованого насилля стосовно окремої групи людей.

За матеріалами risu.org.ua

Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту – річниця звільнення в'язнів нацистського концентраційного табору Аушвіц-Біркенау

27 січня, у річницю звільнення в'язнів німецького нацистського концентраційного табору Аушвіц-Біркенау, знову відзначили Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту, який Генеральна Асамблея ООН встановила 2005 року.

Колишній концентраційний табір Аушвіц-Біркенау залишається одним з найважливіших символів пам'яті про Голокост. Разом з тисячами могил, пам'ятників та місцями пам'яті, що розпоршені по всьому світі, нагадує про жахливі злочини та віддає шану пам'яті жертв.

Перший ешелон з в'язнями прибув до Аушвіц 14 червня 1940 року. Ними були польські політв'язні, яких вирішили відправити до концтабору з огляду на масові арешти поляків та внаслідок переповнення в'язниць в окупованій німцями Польщі.

Два роки потому це місце стало одним з головних центрів реалізації "Endlösung der Judenfrage" (остаточного вирішення єврейського питання) – нацистського плану знищення євреїв, які проживали на окупованій Німеччиною території. У концтаборі Аушвіц-Біркенау вбили близько 1-1,5 мільйона осіб, серед яких близько мільйона осіб – це євреї, з яких було також багато громадян Республіки Польща. Німецький апарат терору знищував людей не лише на території Аушвіц, але й у сотнях інших концентраційних таборів на території Німеччини, держав-союзників та розміщених на окупованих ними землях, а також у гетто та під час ексекцій, які проводились на вулицях багатьох європейських сіл та міст. За підрахунками, під час Другої світової війни загинуло 6 мільйонів євреїв. Концентраційний табір Аушвіц-Біркенау було звільнено 27 січня 1945 року після того, як Червона Армія увійшла на окуповану територію Польщі.

Смерть багатьох мільйонів євреїв назавжди залишиться ганьбою для людства. Після такої жахливої трагедії, віру в людство рятує сьогодні історія людей, що допомагали рятувати євреїв у часи Голокосту. Серед них були й поляки. Уряд РП у вигнанні, виявляючи людську солідарність, підключався

до процесу допомоги євреям від початку й до завершення Другої світової війни. Потрібно пам'ятати, що в окупованій німцями Польщі за допомогою євреям загрожувала смертна кара. Поляки є найбільшою групою осіб, нагороджених званням "Праведник народів світу", яке надає Інститут Пам'яті Мучеників і Героїв Голокосту Яд Вашем. Рада допомоги євреям "Жегота", яка діяла у складі урядової делегації Республіки Польща, була єдиною державною організацією в окупованій Європі, яку було спеціально створено з метою порятунку євреїв.

Польські дипломати також допомагали рятувати євреїв. Завдяки діяльності т.зв. Групи Ладоса у період з 1942 по 1943 роки вдалось врятувати від загибелі кілька сот євреїв з Голландії, Польщі, Німеччини, Австрії, Франції, Словаччини та інших європейських країн.

За матеріалами polinst.kyiv.ua

10 самых трогательных памятников жертвам Холокоста

Сегодня в Израиле живет более шести миллионов евреев – и более шести миллионов европейцев с еврейскими корнями было уничтожено в годы Холокоста.

События тех лет стали трагедией не только для иудейской общины, но и для всего мира в целом. В память о погибших созданы сотни фильмов, книг, памятников, выставок, инсталляций, которые напоминают о кровавом безумии, которое никогда не должно повториться.

Редакция JewishNews.com.ua составила подборку 10 монументов жертвам Холокоста, от которых щемит в груди.

1. Рука в Майами (США)

Авторство этой мемориальной композиции принадлежит Кеннету Трейстеру. Проект вызвал волну критики – считалось, что огромная рука будет смотреться "гротескно" и "грубо вмешается в городской пейзаж", но инициативная группа утверждала, что в этом и заключается вся суть проекта. Мемориал спасли.

В 1987-89 гг. по макету был отлит бронзовый памятник – устремленная к небу гигантская рука, по которой карабкаются сотни человеческих фигур. В основании монумента – розовый камень, который был привезен из Иерусалима специально для этой композиции. Открытие памятника состоялось 4 февраля 1990 года. Рядом с ним установлена мемориальная стена, на которой выбиты имена тысяч погибших.

2. Обувь на берегу (Будапешт, Венгрия)

Этот необычный памятник жертвам Холокоста расположен на берегу Дуная, в Пеште (одной

из двух частей Будапешта). Вдоль набережной, в 300 метрах от Парламента, стоят 60 пар старомодной бронзовой обуви – мужской, женской, детской. Идея памятника возникла у Кена Тога, а ее воплощением занялся скульптор Дьюла Пауэр.

Эти ботинки, боты и туфли напоминают о страшных событиях – в 1944-45 гг. венгерская нацистская партия "Скрещенные стрелы" проводила здесь массовые казни евреев. Их расстреливали прямо на берегу, а тела сбрасывали в воду. Перед казнью евреев заставляли раздеться – обувь стоила немалых денег, и ее запросто можно было продать на черном рынке. Приговоренных зачастую связывали по несколько человек – их ставили на самый край набережной, но пулю пускали только в одного. Обмякшее тело застреленного нарушало равновесие группы, все падали в воду и тонули.

Памятник погибшим евреям был установлен 16 апреля 2005 года.

3. Плиты, плиты (Берлин, Германия)

Идея "Мемориала памяти убитых евреев Европы" родилась у берлинской публицистки Лее Рощ, а реализацией занимался скульптор-деконструктивист Питер Айзенман. Несмотря на весь аскетизм, мемориал поражает грандиозностью – на огромном поле рядами стоят 2 711 безликих серых блоков разной высоты, образуя неживой лес.

Строительство мемориала было начато в 2003 году после того, как были готовы блоки. С этими плитами из бетона связана неприятная история: в их производстве участвовал химический концерн Дегусса (предоставлял анти-граффити покрытие), а дочернее предприятие концерна – Дагеш – во времена Третьего рейха производило газ, которым в концлагерях травил евреев. Возведение монумента приостановили, но после обсуждений было принято решение продолжить начатое. Мемориал открылся в 2005 году.

4. Стул за 1000 евреев (Краков, Польша)

Памятник жертвам гетто в районе Подгорже в Кракове был открыт 8 декабря 2005 года. В скульптурную композицию вошли 33 железных стула высотой 1,4 метра на территории бывшего гетто и 37 стульев пониже высотой 1,2 метра – их установили по периметру этой площади и на трамвайных остановках.

Любой из ожидающих автобус может сесть на этот стул – точно так же, как любой в то жуткое время мог стать жертвой нацистов. Каждый стул – это память о 1000 евреях из краковского гетто.

5. Стеклообразные столбы с дымом (Бостон, США)

Этот мемориал был спроектирован Стэнли Сайтовичем, а открытие необычного монумента состоялось в 1995 году. В память о шести миллионах погибших евреях было установлено шесть стеклянных труб, каждая из которых также символизирует шесть главных концентрационных лагерей – Майданек, Хелмно, Собибор, Трелинку, Белжец и Аушвиц-Биркенау.

На стекле башен выгравировано 6 миллионов лагерных номеров. Большинство евреев, попавших в лагеря смерти, не выжили – некоторые из них были захоронены в общих могилах, а некоторые сожжены в печах. Через стеклянные башни проходит "дым" – пар, который вырывается из металлических решеток у основания колонн, символизирует серый дым крематориев.

6. Яма (Минск, Беларусь)

Это один из первых памятников, установленных жертвам Холокоста. Первая часть мемориала "Яма" – площадка, вручную выложенная камнями – была открыта в 1947 на месте, где в 1942-м нацисты расстреляли 5 000 евреев.

Вторая часть – скульптурная группа людей, которые спускаются по лестнице – была установлена в 2000 году. Худые бронзовые фигуры, составляющие композицию "Последний путь", будто стекают вдоль ступенек к яме, где их ждет смерть.

7. За колючей проволокой (Сан-Франциско, США)

Авторство и реализация этой мемориальной композиции, которая была установлена в 1984 году в Линкольн-Парке, принадлежит Джорджу Сегалу. Бетонные фигуры – одна у проволоки, куча тел поодаль – символизируют выживших и погибших жертв нацистской жестокости. На одного оставшегося в живых был десяток тех, кого смерть не пощадила.

Посетители парка могут заходить за проволоку и даже ложиться рядом с белыми фигурами.

8. Лес (Рига, Латвия)

В конце 1941 года нацисты решили ликвидировать евреев рижского гетто. За две акции расстрелов (30 ноября и 8 декабря) в Румбульском лесу было уничтожено около 25 тысяч человек – как рижских евреев, так и тех, кто был депортирован сюда из Германии. Среди убитых было огромное количество детей. Через три года это место станет могилой для сотен еврейских мужчин из концлагеря "Кайзервальд".

Мемориал из камней и толстой металлической проволоки на площадке в форме звезды Давида был возведен по проекту архитектора Сергея Рыжа 29 ноября 2002 года. На камнях выбиты имена тех, кто был здесь расстрелян.

9. Пятеро мужчин и мальчик (Одесса, Украина)

Мемориал памяти погибшим евреям есть и в Одессе – по официальным данным за годы нацистской оккупации в Одесской области было уничтожено более 272 тыс. евреев.

Сразу за мемориалом начинается Аллея праведников мира, а на другом ее конце расположен памятный знак – он стоит точно там, откуда начиналась депортация евреев в концлагеря, разбросанные по Восточной Европе.

Бронзовая скульптурная композиция – пять тощих мужчин и ребенок – была сделана по проекту Зураба Церетели и открылась 9 мая 2004 года.

10. Яд ва-Шем (Иерусалим, Израиль)

Яд ва-Шем – это музей Холокоста, в котором собраны уникальные артефакты того страшного времени. Там также находится несколько мемориалов в память об убитых нацистами евреях.

Среди скульптурных композиций комплекса – дерево из фигур людей, забор из колючей проволоки в виде человеческих скелетов, и многие другие.

УНЕСЕННЫЙ ВЕТРОМ

Валерия Новодворская об Илье Эренбурге

Продолжение. Начало см. в №11-12 (220-221)

Свой среди чужих, чужой среди своих

А с "Хуренито" был чистый цирк. Сначала его издал г-н Вишняк в своем "Геликоне" тиражом в 3 тысячи экземпляров. Тираж разошелся в Берлине, а в Россию попали две или три штуки. На них записывались в очередь, брали на ночь. Эренбург сразу стал знаменит. Бухарин был в восторге. Правда, он-то все понял. И где-то сказал, что роман, конечно, замечательный, но товарищу Эренбургу не сильно нравится коммунизм. И он не шибко хочет его победы. Каменев прочел с удовольствием. Ленину понравилось: во-первых, его изобразили Великим Инквизитором, и Хулио Хуренито его поцеловал; во-вторых, уж очень лихо и негативно была подана "империалистическая бойня".

Времена были еще вегетарианские: главное – мочить "буржуазную действительность", а антикоммунистическую фронду прощали. Не прощали серьезного стремления бороться, хотя бы только на словах, что погубило Гумилева. А Эренбург, мудрый еврей, знал, что плетью обуха не перешибешь, и решил выжить при любой власти (но только подальше от нее, в холодильнике, в "Ротонде"). Словом, в 1923 г. Эренбург получил тираж "Хуренито" на родине, с предисловием Бухарина, в 15 тысяч экземпляров. Это было много по тем временам. И прибыльно. Скорчив большевиком свою антисоветчину, Эренбург бросился писать дальше и до 1927 г. накопил 7 романов, 4 сборника рассказов, 4 сборника эссе и 5 сборников стихов. Хотя очень талантливых вещей было немного: "Трест Д.Е." (1923), "Тринадцать трубок" (1923) и, пожалуй, роман "Бурная жизнь Лазика Ройтшванца". Но это уже 1928 г. "Люди, годы, жизнь" (1961-1965) и роман "Буря" (1947). Все остальное осталось на дне времени, и читают это только студенты-филологи и литературоведы. "Трест Д.Е." – это антиутопия, одна из первых. Жутковатый роман о гибели Европы. Кончается роман так. Сплошные леса, руины, сквозь которые растут кустарники. И – "Перед порталом бывшей биржи сидел большой медведь и, глядя вдаль лазоревыми бездумными глазами, тщательно облизывал свои мозолистые, трудовые лапы". И это ведь предвидел Эренбург!

Правда, так, скорее, кончит не Европа, а Евразия. Были бы медведи, а остальное все приложится.

Вначале писателю везло. До 1924 г. они с женой жили в Берлине, но когда к власти во Франции пришел "левый блок", Эренбург получил разрешение жить в своей любимой стране и обосновался в Париже. Но роман о еврее Лазике Ройтшванце, который не может выжить нигде, тем паче в СССР, где столько вранья и показухи, где доносы и идеология (причем глупая), который ухитряется умереть на Святой земле, уже не прошел в печать. У Бухарина была тязба со Сталиным, и он отрекся от этих двух евреев – и от Ильи, и от Лазика. Роман пойдет в печать только в 1989 г., после смерти автора, пролежав "в столе" более 60 лет. В мире и в СССР темнело, волны фашизма и сталинизма захлестывали и бегему.

Листопад

С 1932 г. свинцовый ветер сталинщины подхватывает писателя и несет его на скалы соцреализма. Больше нет свободы в парижских кафе, надо определяться с идеологией и халтурить. Свободы нет и в Париже, потому что по пятам идут агенты ГПУ, чтобы Эренбург, упаси Бог, не стал "перебежчиком". В 1932 г. писателю приходится стать парижским корреспондентом "Известий", ехать в Кузнецк и на "стройки пятилетки". Пришлось навалить плохой роман "День второй", а в 1934-м – "Не перевода дыхания". Критика в восторге: "попутчик" исправился, идет в нужном направлении. Эренбург молча скрипит зубами: речь идет уже о жизни, его и Любы. А деться некуда – в Германию приходит фашизм. Еврею там небезопасно. Эренбург организует антифашистские конгрессы литераторов в Европе – все-таки это дает возможность не жить дома, рядом с Лубянской. Начинается война в Испании, и Эренбург преображается: вот оно, настоя-

щее, можно писать и не лгать. "Покрылся кровью булочника фартук, огонь пропал, и вскинулось огнем все, что зовут Испанией на картах, что мы стыдливо воздухом зовем".

А страшный Крысолов с дудочкой – Сталин – задумывается, кого оставить, а кого увести: Кольцова или Эренбурга? Расчетливый тиран не держал лишних. Он выбрал одного писателя, одного поэта (Булгакова и Пастернака) и многое им позволял. А Мандельштам оказался лишним и погиб. К тому же его антисталинские стихи Сталин прочел, в отличие от "Реквиема" Ахматовой. Сталинское неведение спасло ей жизнь. Теперь Сталину нужен был эссеист, журналист, публицист, свой в доску для Европы. Визитная карточка Москвы. Кольцов был глупее и фанатичнее, у него были все шансы. Но Эренбург, строптивый Эренбург, был талантливее. Писатель, поэт, друг Пикассо и Аполлинера. И выбор пал на него, под нож пошел Кольцов. Эренбург рисковал жизнью: ничего не подписывал против "врагов народа" во время Большого террора. Его заставили сидеть на процессе "правотроцкистского блока" и смотреть на осуждение его покровителя Николая Бухарина. Он сидел, но писать о процессе отказался. Он, собственно, шел на смерть, как и Пастернак. Но Сталин стерпел это от обоих. Они были нужны живыми советской пропаганде.

Сын Давидов

К счастью, Эренбурга не было в СССР (бывал наездами) до 1940 г. Но его Францию захватили немцы, и пришлось вернуться. Эренбург становится германофобом: немцы преследуют евреев и насилюют Францию. Писатель создает реквием по убитым соплеменникам, и никто так не написал про Холокост. "За то, что зной полуденный Эсфири, как горечь померанца, как мечту, мы сохранили и в холодном мире, где птицы застывают на лету, за то, что с нами говорит тревога, за то, что с нами водится луна, за то, что есть петлистая дорога и что слеза не в меру солона, что наших девушек отличен волос, не те глаза и выговор не тот, нас больше нет. Остался только холод. Трава кусается, и камень жжет" (1944). Не обошлось без печальных советских парадоксов. Эренбург был настоящим антифашистом, не ситуативным. В 1940 г. он пишет роман "Падение Парижа", о захвате его любимого города, о "фрицах", то есть "бошах", о предателях Петене и Лавале. Но действовал пакт Молотова-Риббентропа! И роман не печатали. Напечатали в 1941 г. И даже дали Сталинскую премию в 1942-м. Идет война, и для улова союзников – США и Великобритании – нужен приличный антифашист. Для фронта, для солдат нужен талантливый трибун. Вот для этого Эренбургу и сохранили жизнь. За годы войны Илья Григорьевич пишет полторы тысячи статей. Он популярен и на Западе, и в окопах: его статьи даже не пускают на самокрутки. Он напишет статью "Убей немца!". Здесь его останавливают "товарищи" из ЦК: это уже чересчур, не всякий немец – фашист, что скажут на Западе? В 1947 г. Эренбург пишет "Бурю", о Сопротивлении во Франции и в СССР. Французы ближе Эренбургу, он их знает больше, и они у него куда живее и подлиннее: Анна, Мадо. А осенний Париж "засыпан золотом и пеплом". Уровень Левитана. И он дарит своей рабской стране песенку франк-тирера, макизара Мики. Песенку-упрек, песенку-урок. И себе, и СССР. "Свободу не подарят, свободу нужно взять. Свисти скорей, товарищ, нам время воевать. Уйдем мы слишком рано, до утренней зари. На то мы партизаны и первые в цепи. Другие встретят солнце и будут пить и есть. И может быть, не вспомнят, как нам хотелось жить. Нас жизни не состарит, любви не отозвать. Свисти скорей, товарищ, нам время воевать. Мы жить с тобой бы рады, но наш удел таков, что умереть нам надо до первых петухов". Ох, это не только про войну. Но в 1948-м и за это дадут Сталинскую премию.

И еще раз этот сын Давидов поставит жизнь на кон. В 1942 г. Эренбург становится членом ЕАК – Еврейского антифашистского комитета. И начинает собирать документы для "Черной книги" – свидетельства о Холокосте. Но в 1948 г. из-за конф-

Илья Эренбург на Нюрнбергском процессе

со стр. 6

ликта с Израилем "Черную книгу" запретили, а набор рассыпали. Похоже, именно Эренбург сохранил рукопись, и она дошла до Израиля, где и вышла в 1980 г. Да, Эренбургу "повезло". Гитлер его ненавидел лично, звал "домашним евреем Сталина". Распорядился поймать и повесить, но не пришлось. Сталин его сделал агитатором своего режима. Большой грех: Эренбург подтвердил, что это немцы убили польских офицеров в Катыни, хотя ничего об этом не знал. Стал он и депутатом Верховного Совета, и вице-президентом Всемирного совета мира. И все в 1950 г. Ленинскую премию взял "за борьбу за мир". Но он один из немногих (когда боролись с "космополитами" и раскручивали дело "врачей-убийц") не подписал письмо для оправдания депортации своего народа вместе с другими "именитыми евреями" (ручными). Вместо этого он через Шепилова (который попутал Клима Ворошилова) написал письмо Сталину (3 февраля 1953 г.), где отговаривал его от антисемитских действий. И Сталин отложил депортацию, а там вскоре отдал дьяволу душу. Эренбург один остался на свободе после разгрома ЕАК. Сталин стерпел его последнюю фронтду и не санкционировал арест.

Но вот кончаются большие морозы, и наша синичка – Эренбург – первая почувствовала что-то. Еще до XX съезда этот пророк в 1954 г. пишет повесть "Оттепель". Вот вам и предсказание, и название. Повесть громили, но время арестов прошло. Назвать эпоху – это была большая честь.

Его громят и дальше. Даже за "Французские тетради". Но Сталина нет, вожди душат друг друга, и уже можно жить. А славы и денег Эренбург не ищет, и теперь он больше ничего не боится. Деньги есть,

а славы больше и не бывает. В 1962 г. писатель яростно защищает от Хрущева художников типа Э. Неизвестного, выставивших в Манеже свой постмодернизм. Хрущев приказал Эренбургу не печатать годик-другой. В 1966 г. неугомонный старик с сердцем юноши защищает Даниэля и Синявского (подписывает письмо). Он еще успел все вспомнить и всем воздать (и Сталину тоже) в мемуарах "Люди, годы, жизнь". Последний том, седьмой, он не закончил. Этот том выйдет в следующую, более теплую оттепель, в 1987 г. Цензоры и редакторы рвали мемуары на части. Приходилось драться за каждую строчку.

31 августа 1967 г. Илья Эренбург ушел из жизни на Новодевичье кладбище, искупив свою слабость, взяв свою свободу, выиграв свою войну. До первых петухов горбачевской перестройки. И знаете, чего хотел перед смертью маститый советский прозаик, куда глядел этот волк, которого так сладко кормили? Конечно, в лес – в Париж, на Запад. Он это приготовил еще в 1947 г. Эпитафию себе на могилу. "Во Францию два гренадера... Я их, если встречу, верну. Зачем только черт меня дернул влюбиться в чужую страну? Уж нет grenадеров в помине, и песни другие в ходу, и я не француз на чужбине, – из этой земли не уйду. Мне все здесь знакомо до дрожи, я к каждой тропинке привык, и всех языков мне дороже с младенчества внятный язык. Но вдруг умолкают все споры, и я – это только в бреду, – как два усача-гренадера, на Запад далекий бреду. И все, что знавал я когда-то, встает, будто было вчера, и красное солнце заката не хочет уйти до утра".

Французские филологи считают, что лучшие стихи о Франции написал "русский обормот" Илья Эренбург.

Валерия Новодворская

Программа культурно-массовых мероприятий Киевского еврейского общинного центра «Кинор» на март-апрель 2019 года

Дата	Название программы	Адрес	Время
Каждый четверг	Молодежный клуб «Что? Где? Когда?»	ул. Ярославов Вал, 14-Д, оф. 90-91	18:00
Каждую пятницу	Встреча Шаббата	ул. Ярославов Вал, 14-Д, оф. 90-91	
12.03 и 09.04 (вторник)	Литературная студия «Третьи ворота» Ведет В. Гутковский	ул. Ярославов Вал, 14-Д, оф. 90-91	18:00
18.03 и 22.04 (понедельник)	Библиотека КЕОЦ «Кинор»	ул. Ярославов Вал, 14-Д, оф. 90-91	15:00
20.03 (среда)	Пост Эстер	<i>Выходной день</i>	
21.03 (четверг)	Поздравляем с праздником Пурим! <i>Праздник в память о чудесном спасении евреев в персидском царстве. Получил название от слова «пур», что означает «жребий»</i>		
25.03 и 29.04 (понедельник)	Женский клуб «Амазонки»	ул. Ярославов Вал, 14-Д, оф. 90-91	15:00
21.04 – 27.04 (воскресенье – суббота)	Поздравляем с праздником Песах! «Еврейская пасха» <i>Семидневный праздник в память об исходе из Египта</i>	<i>Выходные дни</i>	
03.05 (четверг)	Йом Ха-Шоа День катастрофы и героизма <i>Установлен в память о начале восстания в Варшавском гетто</i>	<i>Выходной день</i>	
09.05 (пятница)	Йом А-Ацмаут День независимости Израиля <i>Главный государственный праздник Израиля. Государство Израиль было провозглашено 14 мая 1948 года</i>	<i>Выходной день</i>	

Бундестаг вшанував пам'ять жертв націонал-соціалізму

Німецький Бундестаг вшанував пам'ять жертв націонал-соціалізму. Голова Бундестагу Вольфганг Шойбле наголосив на важливості культури пам'яті для громадянського суспільства й держави.

Депутати Бундестагу у четвер, 31 січня, вшанували пам'ять жертв націонал-соціалізму. Відкриваючи засідання, голова Бундестагу Вольфганг Шойбле наголосив на необхідності не забувати про скоєні в минулому злочини нацистів.

Повага до гідності кожної людини є одним з головних уроків, отриманих зі злочинів нацизму, зазначив Шойбле. За його словами, Конституція ФРН ставить людську гідність понад усе. Це зокрема є "відповіддю на пережите, коли людську гідність було спалпуюжено й скривджено мільйони разів", – зауважив Шойбле.

З провини зростає обов'язок не забувати про злочини, зазначив політик. Тож культура пам'яті – завдання громадянського суспільства і держави, додав Вольфганг Шойбле.

Водночас Шойбле вказав і на сьогоденні загрози, котрі становлять такі явища, як "небезпечні стереотипи та упередження, остракізм, дискримінація та антисемітизм", наводить слова голови Бундестагу агенція новин AFP. Він також наголосив, що антисемітизм "неприйнятний" у будь-якій формі, а особливо в Німеччині.

На тлі цього Шойбле назвав ганьбою той факт, що нині в ФРН євреї знову замислюються над тим, щоб емігрувати з Німеччини, "бо в нашій країні вони не почуваються в безпеці". Він зокрема вказав на такі ганебні явища, як вороже ставлення до євреїв або навіть напади на них, і глум та цькування єврейських дітей у школах.

На думку голови Бундестагу, відповіддю на це має стати не лише суворість закону, а й спротив самих громадян проти "антисемітизму, расизму, дискримінації будь-якого роду".

У заході в Бундестазі взяли участь також федеральний президент Франк-Вальтер Штайнмаєр і канцлерка ФРН Ангела Меркель.

Головним промовцем на засіданні німецького парламенту був 86-річний ізраїльський історик Саул Фрідлендер, який пережив Голокост. Йому вдалося вижити, сховавшись в укритті, а його батьки загинули в концентраційному таборі смерті "Освенцім".

У своїй промові Фрідлендер закликав німців обстоювати такі цінності, як толерантність, людяність та свобода. Все це історик назвав "справжньою демократією". Він також додав, що Німеччина лишається одним з найбільших "бастіонів" у сьогоденній боротьбі проти антисемітизму, ксенофобії та націоналізму, що "дедалі більше посилюється".

На згадку про звільнення Освенціма щорічно 27 січня відзначається Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту – шести мільйонів євреїв, убитих за роки правління націонал-соціалістів. Крім того, в Німеччині також відзначають День пам'яті всіх жертв націонал-соціалізму, які загинули в концентраційних і трудових таборах, центрах смерті, в'язницях і на примусових роботах.

За матеріалами dw.com

Дорогие друзья!

Киевский еврейский общинный центр "Кинор" продолжает принимать благотворительные взносы на 2019 год в размере **100 грн.**

Этот взнос гарантирует ежемесячную возможность получать газету "Киев еврейский", а также возможность приобретать диски с записями фильмов и музыки, получают различную продукцию, которую распространяет центр "Кинор".

Уверены, что эта символическая сумма позволит нам улучшить работу центра. Вход на все мероприятия, проходящие в общинном центре "Кинор", является бесплатным для членов центра.

Ждем вас в центре "Кинор"!

С уважением, администрация центра "Кинор"

Всеукраинский фестиваль еврейского искусства "Шалом, Украина!"

Руководителям еврейских организаций и общин Украины

Дорогие друзья!

Еврейский фонд в Украине объявляет о проведении Всеукраинского фестиваля еврейского искусства "Шалом, Украина!". Фестиваль состоится в Киеве, в ноябре 2019 года.

Цель фестиваля – сохранение и возрождение еврейского вокального, танцевального и музыкального искусства в Украине.

В фестивале могут принять участие любые профессиональные и самодеятельные коллективы и исполнители в следующих номинациях: песня, танец, инструментальная музыка.

Участники фестиваля должны прислать в адрес оргкомитета визитную карточку коллектива или исполнителя (название коллектива, количество участников, фамилия и имя художественного руководителя, в каких конкурсах принимали участие, репертуар, запись для участия в отборочном этапе конкурса).

Заявки на участие в фестивале и визитные карточки исполнителей просим прислать не позднее 30 июня 2019 года на e-mail: Aharon@ukr.net и Jewishkiev@gmail.com.

Радіо Клезмер – відродження культури, народженої в Україні

Весняним настроєм наповнюється життя єврейського Києва. 26 січня в київському клубі GRAM за підтримки MAPOM (Всесвітньої організації єврейської молоді консервативного напрямку) відбулася перша вечірка серії Radio Klezmer Party, присвячена святу Ту Бі Шват.

В програмі: винна церемонія та розповідь про традиції Нового Року дерев від головного рабина консервативної течії юдаїзму в Україні Реувена Стамова, виступ музикантів з гурту 2 Gypsy та сети сучасної клезмерської музики від Dj DERBASTLER та Dj Boochyaman.

Radio Klezmer Party – серія щомісячних вечірок, присвячених єврейській музиці та традиціям, започаткована радіо-програмою "Радіо Клезмер з Михаль Стамовою", що виходить в ефірі радіо OFR FM з грудня 2018 року за підтримки фонду "Заради тебе" та громади консервативного юдаїзму "Масорет".

Організатори вважають дуже знаковим і символічним той факт, що музичний проект, спрямований на відродження єврейської музичної культури, збігається із святом пробудження природи і життя. "В пам'ять про тих, хто був жорстоко знищений і заради майбутніх поколінь, ми маємо жити і розвивати єврейські традиції та культуру в Україні", – каже Михаль Стамова, автор і ведуча програми "Радіо Клезмер".

Наступна вечірка відбудеться 23 лютого в клубі *Drunken Monkey* в Києві (вул. Костянтинівська, 1).

КИЕВ
єврейський

Распространяется
бесплатно

Редакционная коллегия:

Роксана Гамарник
Вадим Чуйков
Ирина Бакун
Зоя Муратова

Свидетельство о регистрации
КУ №476-115Р от 02.04.2009 г.

Газета Киевского еврейского общинного
центра «Кинор» Еврейского фонда в Украине
Основатель Аркадий Монастырский

Адрес: 01030, Киев, ул. Яоославов Вал, 14-д

Тел./факс: 235-13-79, 278-52-29

E-mail: jewishkiev@gmail.com

Сайт: www.jewishkiev.com.ua

© февраль, 2019 г.